

בס"ד

פרויקט "תקרא – תצליח" תשע"ח

בסימן 70 שנה למדינה

ובמחווה לסופרות גלילה רון פדר ודבורה עומר

סטודנטים יקרים שלום רב,

מהו פרויקט "תקרא – תצליח"?

מתוך הכרה בחשיבות הקריאה יזמה המכללה שלנו פרויקט מיוחד הנושא את השם: "תקרא – תצליח", שמטרתו לעודד קריאת ספרים לשם הנאה, העשרת שפה, הרחבת אופקים והעמקת ידע. הפרויקט הינו **רשות ולא חובה - קריאת ספרים לשם הנאה**.

עליכם לקרוא **שלושה** ספרים מתוך **ששה** ספרים המוצעים לקריאה בפרויקט עליהם עליכם להיבחן.

ששת ספרים:

1. "אש בבתי המלאכה" מאת גלילה רון פדר
2. "השלושה שנטשו" מאת גלילה רון פדר
3. "בריחה לילת ממחנה עתלית" מאת גלילה רון פדר
4. "צוללים קדימה" מאת דבורה עומר
5. "על הגובה" מאת דבורה עומר
6. "לאהוב עד מוות מאת דבורה עומר

ניתן יהיה לשאול את ספרי הקריאה בספרייה ביום ראשון כ"ד באדר (11/3/18).

המבחן יכלול 10 שאלות קצרות לכל ספר.

9 תשובות נכונות לפחות על כל ספר (סה"כ 27 תשובות נכונות) יזכו אותך במלגה של 600 ₪.

סטודנטים המעוניינים להיבחן על כל ששת הספרים יזכו במלגה של 1000 ₪.

הרישום להצטרפות לפרויקט יתבצע באתר המכללה. **רק 60 הסטודנטים הראשונים שירשמו יוכלו להשתתף בפרויקט "תקרא-תצליח". כל הקודם זוכה.**

רק סטודנטים בהכשרה מלאה שנים א'-ג' יוכלו להשתתף בפרויקט.

ההרשמה תהיה פתוחה החל מתאריך כ"ד באדר (11/3/18) ועד לתאריך ח' באייר (23/4/18) בחצות.

מועד הבחינה יתקיים אי"ה בסמסטר ב' - יום ב' ז' בסיוון, איסרו חג שבועות (21/5/18) בין השעות 14:00 – 13:00. סטודנטים שיבחרו להיבחן על ששה ספרים יקבלו הארכה של 15 דקות נוספות.

לא יהיו מועדי ב' למבחן זה.

הפרויקט יוצא לדרך מתוך מטרה להביא אתכן להישגים טובים יותר בלימודים, כפי שתקראו להלן.

מעבר לתמריץ הכספי, מה תתרום לי הקריאה?

בספרו של Jeff McQuillan

(1998) False Claims, Real Solutions - מובאים ממצאי מחקר של Anderson מ-1998, בנושא קריאה. אנדרסון הגיע למסקנה כי המנבא הטוב ביותר של הישגים בקריאה הוא הזמן המוקדש לקריאה מחוץ לכותלי ביה"ס, אם מתעלמים מגורמים אחרים המשפיעים על ההישגים בקריאה, כמו הלימוד בבית-הספר וההתפתחות הטבעית עם הגיל. אנדרסון מצא, כי ככל שהזמן שמוקדש לקריאה בבית ממושך יותר - כן הציונים במבחני הישגים בבית-הספר גבוהים יותר.

שורה ארוכה של מחקרים מאששת את המתאם שבין כמות הקריאה העצמאית של תלמידים בזמנם החופשי לבין ההישגים שלהם בלימודים. עדויות נוספות לתקפותה של הטענה, ראו בסקירת המחקרים של ב' א' קאלין משנת 2000 "קריאה עצמאית והישגים בבית-הספר" עולה, כי ככל שתלמידים קוראים יותר בבית, בשעות הפנאי, כך משתכללות יכולות אורייניות שבאות לידי ביטוי בבית-הספר, כגון אוצר מילים עשיר, רמה גבוהה של הבנת הנקרא, איות תקין, ידע עולם רחב. סטיבן קראשן (Stephen Krashen), אחד מבכירי החוקרים בעולם בתחום החינוך הלשוני, מראה בספרו "כוחה של הקריאה" (The Power of Reading, 2004) כי עוד תחומים מושפעים לטובה: ידע בדקדוק; יכולת כתיבה; יכולת הבעה בעל-פה.

אבל מהו בעצם ההסבר לכך? כיצד זה קורה? קאלין טוענת כי הקשר הסיבתי בין קריאה חופשית להישגים אינו ברור. לקראשן דווקא יש השערה: לטענתו, הדבר פשוט קורה מעצמו. קריאה להנאה אינה רק בילוי נעים, אלא היא מהווה תהליך למידה טבעי. הלמידה מתרחשת מאליה, ללא תשומת לב ויד מכוונת: מי שקורא "רוכש" (acquire) ולא "לומד" בהוראה ישירה - (learn) את היכולות הלשוניות; את הדקדוק, את אוצר המילים העשיר ואת המוסכמות של כתיבה. ככל שהוא קורא יותר, שליטתו בתחומים אלה גוברת, וחלק מן הידע הזה הופך לידע פעיל.

חובת בית-הספר היא לנסות לגרום לכמה שיותר ילדים להקדיש כמה שיותר זמן לקריאה מחוץ לכותלי בית-הספר. קראשן מוכיח כי בתי-ספר עשויים לתרום תרומה מכריעה להישגי התלמידים, אם אך יקדישו לכך את הזמן הנחוץ ואת המשאבים הנחוצים ויפעלו בדרך נכונה. בספרו הנ"ל סוקר קראשן שורה ארוכה של מחקרים אקדמיים מוקפדים, ממקומות שונים בעולם, המשווים בין התרומה של דרכי הוראה מקובלות לפיתוח כישורי השפה (הוראת הקריאה, הכתיבה וההבעה בעל-פה) לבין התרומה של הפעילות: **זמן שמוקדש לקריאה להנאה בבית-הספר.**

בשביל לקרוא בשעות הפנאי - שכפי שראינו זה הזמן שבו יכולים ילדים ובני-נוער לקרוא הרבה - צריך **לרצות לקרוא**. במילים אחרות: **צריך הניעה פנימית**. היות שהאדם הוא יצור המונע על-ידי עקרון העונג, כפי שלימדונו אבות הפסיכולוגיה, אין דרך אחרת לגרום לילדים ולבני-נוער להקדיש את הזמן ואת המאמץ הנחוצים על מנת לקרוא הרבה: בשביל לבחור לקרוא צריכים אנו לצפות לכך שתזומן לנו חוויה מענגת. ציפייה כזו מתבססת על התנסויות קודמות שלהם עם ספרים. **התנסויות אלה חייבות לכן להיות מענגות!**

בהקשר זה חשוב להזכיר את "אפקט מתיו" הידוע של סטנוביץ (Stanovich). סטנוביץ מצא כי הצלחה בקריאה היא תוצאה של מעגל חיובי זה: ככל שאנו קוראים יותר, אנו נעשים מיומנים יותר בקריאה; **ככל שאנו מיומנים יותר בקריאה, אנו נהנים יותר מן הקריאה**; ככל שאנו נהנים יותר מן הקריאה - יש לנו הניעה פנימית לקריאה, יש לנו חשק לקרוא יותר; ככל שאנו קוראים יותר - היכולות שלנו משתכללות עוד ועוד. אי-ההצלחה בקריאה, לעומת זאת, היא תוצאה של מעגל שלילי מקביל: מי שאין לו נטייה לקרוא או שקשה לו (ונוזכר כי יש באוכלוסייה כ-15% המתקשים בקריאה מסיבות שונות), לא רק שהוא נמנע מקריאה, אלא שבגלל ההימנעות הוא אינו משתפר, **והפער בינו לבין חבריו הקוראים הולך וגדל**.

במסמך המסכם למעלה מ-60 מחקרים, אשר התבצעו בעיקר בארצות-הברית, מתוכם לפחות 20 ב-15 השנים האחרונות, מובאים ממצאים המעידים על קשר חיובי בין הישגים של תלמידים לבין נוכחותן של **ספריות מצוידות באופן הולם מבחינת צוות, משאבים ותקציב**. במחקרים אלה נמצא, שתלמידים למדו יותר, קיבלו ציונים טובים יותר והצליחו יותר במבחני הערכה סטנדרטיים בבתי-ספר שהיו בהם ספריות איכותיות, מאשר עמיתיהם בבתי-ספר שבהם לא היו ספריות כאלה, וזאת **ללא קשר לרמה הסוציו-אקונומית ולרמת ההשכלה של הקהילה**.

אחד מן הגורמים המרכזיים המשפיעים על ממצאים אלה קשור ישירות לענייננו, והוא כמות הספרים והמשאבים האחרים העומדים לרשותם של התלמידים בספריות. בנושא זה הגודל כן קובע: ככל שגדל הצוות בספרייה (הן מקצועי והן מנהלי); ככל שמספר הכותרים המודפסים והדיגיטליים היה גדול יותר, וככל שגדלה ההוצאה הבית-ספרית השנתית לספרייה באופן יחסי למספר התלמידים - התלמידים נטו להשיג ציונים גבוהים יותר במבחני קריאה.

במילים אחרות: **הנגישות לספרים ולחומרי קריאה** -הן עבור קריאה חופשית והן עבור למידה - היא תנאי חיוני לקידום הישגי התלמידים. כל קהילה, כל בית-ספר, כל רשות מקומית - וכמובן מערכת החינוך בכללותה - יכולים לקדם את הישגי התלמידים, פשוט באמצעות השקעה בספריות בתי-ספר, והנהנים העיקריים מכך יהיו אותם תלמידים הזקוקים לכך ביותר (פוזנר, 2009).

ההצלחה שלכם היא ההצלחה שלנו!

בהצלחה!